

Bédni, slepi Ujemi-veter, ne vedóč, kaj je in kako je, ter kam bi se děl, obstojí za dvorom, povésivši glavo ter žalostno strigóč z ušesi. Zmračí se in sneg naletuje, a spati na kámenju bi pretrdó in premrzlo bilo ubozemu siromaku. Nekaj hipov postojí na mestu, a lakota ga prinudi poiskati si hrane. Dvignívši glavo povoha v zrak, da li dobode grst slame iz kake raztrgane strehe. Tako tava slepi konj, zadevájje se vedno. zdaj híži ob vogel, zdaj ob plot.

A v Víneti, kakor po vseh starih slovanskih gradéh, nij bilo kneza; grajáni (meščani) so si vladali sami, zbiraje se na trgu, kadar je bilo treba. Tako zbirališče, ki je narod upravljalo ter mu sodilo, imenovali so véčje ali sném. Sredi Vínete na trgu, kamor se je shajal sném, visel je mej štirimi kolmí zvonec. Kadar je zazvonil, zbralo se je véčje; a udarití ob zvon je mogel vsak, komur je bila kaka nejevolja, da bi poprosil od naroda sodbe in obrambe. Drugače nij bilo zvoniti.

Hoděč po trgu slepi konj slučajno doíde kolov, na katerih je visel zvon, ter mislí, da li ne bi kako iz strehe izruval pest slame, in zobmí primší za vrv, privezано k zvonecu, začne krepko potézati. Zvon zapoje, a narod, da-sí za jutra zeló rano, od vseh straníj prispéje na trg, da bi videli, kdo úže zdaj klíče sodbo in obrambo. Vsi Víněčani so znali Ujemi-vetra in vedeli, da je otél život svojemu gospodarju kupcu, ter kako je bil kupec prisegel. Nijso se mogli načuditi sredi trga ugledávši konja slepega, lačnega, premrlega od mraza in ometěnega snegom. Kadar je narod slišal, da je bogati Vsedom spodil konja, ki mu je ohranil život, pristali so vsi na to, da je Ujemi-veter res imel pravico zvoniti. Poklicali so nehvaležnega kupca, in če tudi se je hotel izpričevati, ukazali mu, naj drží konja, kakor poprej ter ga krmi do smrti. Posebe so pridali moža, ki je pazil, ali se zvršuje sodba, a sodbo samo so rekli vsekati v kamen, postavljen sredi zbornega trga, na spomin tega dogodka.

Kako je prvi gostilničar v nebesa prišel in drugi za njim.

(Národná kratkočasnica).

Pravijo, da ima vsak človek do nebes nekako pravico, katero nam je naš Odrešenik in Izveličar pridobil, ako le ne živí prehudobno na tem svetu. Tako si je mislíl tudi óni krčmar, ki je iz mej krčmarjev prvi trkal na nebeška vrata. Kako se mu je reko sem úžje davnej pozabil, kajti od ónega časa je úžje preteklo mnogo, mnogo let. — Prvi gostilničar toraj, ko je umrl, pride pred nebeška vrata, potrka, in sv. Peter pride k vratim, a predno odpré povpraša: „Kdo je?“ „Jaz sem, gostilničar iz Srednje vasi.“ Sv. Peter gré gledat v zapisnik zemeljskih prebivaleev, prebira in prebira, ter gré naposled zopet k vratim, in pravi: „Ti bi sam za svojo osobo úžje še mogel v nebesa iti, a zaradi drugih —? Ti imaš namreč mnogo tujih grehov. Koliko se jih je pri tebi upijanilo, ki so potem naredili velike nerednosti in so še celó greh delali; ti tedaj ne moreš v nebesa.“ — „V pekel tudi ne grem!“ reče gostilničar, ter premišljuje sim ter tja, naposled si nekaj izmisli. „To bi ne bilo slabo, prostor je zeló pripraven!“ reče sam v sebi. Kakor si misli, tako tudi stori. Pred nebeškimi vrati napravi gostilnico. Naročí si najboljše pijače: ljutomerčana, bizelčana, sremičarja in tudi nekaj ipavčana; sploh najboljša

vina, ki jih rodi slovenska zemlja, kajti mimo gredé bodi povedano, gostilničar je bil Slovenec. Vsak, kdor koli je prišel v nebesa, katerega koli národa, vsak se je pri njem oglasil. Vsak popotnik, iz tega na óni svet prišedši, hotel se je okrepčati s pošteno božjo kapljico, predno se je predrznil potrkati na nebeška vrata. Mnogim se je primerilo, da jim je trtin sok smrtno bledóst izpremenil v živo rudečico. A pri tej priliki se jim je tudi jezik razvozal; tako je prišel vsak precej mogobeseden pred nebeška vrata, da se je Peter čudil, od kod toliko poguma zemeljskim popotnikom. A to še nij bilo vse! „Pri zadnjem požirku“ — to imé so namreč dali ónemu gostilničarju — bilo je vedno bolj živo. Počasi so se nabrali tudi godci, kakor so na svetu umirali drug za družim. Tú je bilo zdaj rajanje — odpočitek prejšnjega truda. A to so kmalu slišali tudi nebeški prebivalci. Pogosto so si izprosili dovoljenja, da so šli vèn po opravkih. A kdor je prišel vèn, vsak se je nekoliko oglasil „pri zadnjem požirku.“ Ker so se pa ne samo ti, ki so mémo prišli, predolgo mudili pri gostilničarji, nego so še drugi iz nebes vèn uhajali in se potem prepozno domóv vračali, bil je vedni nered v nebeški hiši. Od zunaj v gostilnici, se je vedno godlo in pelo. Peter je ves ta nered izpoznal, ter se je šel k Bogu očetu pritožiti. A Bog oče mu je rekel: „Vzemí gostilničarja v nebesa in vsega tega bode konec.“ Peter stori, kar mu je Bog ukazal.

Tako je neki prišel prvi gostilničar v nebesa, ako je óni resnico govoril, ki je to pripovedoval. A jaz tega ne verujem! —

Zapisal Valentin Jarc.

O Bolgarjih.

Bolgárji so južno-slovanskega debla ter po rodu najbliže Slovencem, Srbom in Hrvatom.

Tujstvo je mej njimi izgledilo mnogo narodnega; samo po zapadni Starej Planini (Balkanu) se je še čistejša ohranila narodnost.

Pokrivajo se Bolgarji s čubáro, visoko kapo od bele ali črne jagjetíne. Lase imévajo včasih spletene v kite; starci se brijó nad čelom in za tilnikom, lasé noséč samo na temenu. Srajca sè širokimi rokavi je všita; hlače so po letu od platna, po zimi od belega sukna, prepasane s krasnim svilénim pasom, od katerega visi velik nož. Opánke in volnéna sukna ter zimski ovčji kozuh — to je njih obleka. Po nekatere kraje se noša izpreminja po turških sosedih. Okolo Plovdiva obuvajo kmetje zeló široke in dolge hlače, imévajo črno sukno ter bel, širok pas, a glavo često pokrivajo s turškim fesom in z ovijačo raznega pisma, samo ne zelenega, belega in rudečega, kar je dovoljeno le pravóvrnim Turkom. Izobraženim ljudém rabi evropska odéja.

Pri Bolgarkah je večja različnost. Vsak kraj ima svojo posebnost. Bolgarske ženske so zeló krasne v mlajših letih, a naglo se postarajo ter izgubé lepoto izza težkega dela.

Mladenci pri ženskih iščó posebno živosti in spéšnosti v delu, in take deve se tudi prej omožó.

Bolgarji so sploh zeló priden narod, ter v tem daleč nadkriljajo Rumune in Srbe, a kam li Turke, katerih lenivost je znana. S to ljubeznijo do dela so si pridobili tudi spretnost in umetelnost. Turška vlada je bila mej Bol-